

UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH MUAMMOSI

Arabbayev Arobidin Xusnidinovich
Andijon davlat universiteti katta o'qituvchisi,
Arabbayeva Mohira Bahtiyorjon qizi
ADU, Matematika fakuliteti talabasi

Annotatsiya: Jamiyatdagi har qanday innovatsiya singari, dasturlash ta'limi ham o'zining ijobiy va salbiy tomonlariga ega. Biroq, dasturlashtirilgan ta'lim ta'limga chuqur ijobiy o'zgarishlar olib keladi. Mutaxassislar va o'qituvchilar tomonidan o'quv materialini tahlil qilish, o'quv materialini haqida ma'lumot olish, ularni har tomonlama mustahkamlash, sinovdan o'tkazishning yangi uslubiyati o'zlashtirildi va yagona tizimga aylandi. Ta'limdagi fikr-mulohazalar yangi ma'no kasb etdi. Mavzularni o'zlashtirishning psixologik-pedagogik, didaktik va uslubiy asoslari yaratildi.

Kalit so'zlar: didaktik tadqiqot, uslubiy tadqiqot, muammo, axborot texnologiyalari, ta'limda axborot texnologiyalari.

Ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha e'tirof etilgan bilim va izlanishlar, olingan bilimlar o'rtasidagi uzviylikni kuzatib, nazariy bilimlarni mohiyatdan voqelikka, voqelikdan mohiyatga o'tishda rivojlantiradi, bu esa kompyuter ta'limining yangi modelini yaratishga olib keladi. Jamiyatning uzluksiz rivojlanishi kabi inson bilimi ham uzluksiz davom etadi. Shunday qilib, o'rganilayotgan ob'yekt haqidagi bilimlar toifalarga birlashtirilib, umumiy o'rta ta'limda tabiiy fanlarni o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish va ular asosidagi tadqiqotlarni davom ettirish haqidagi g'oyalarni umumlashtiruvchi nazariyaga aylantiriladi. Ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish muammosining tuzilishi, fanda qo'llanilishi, pedagogik amaliyotda tutgan o'rni bir qator savollarga, masalan, etkazib berish tushunchasiga javob berishni talab qiladi.

Umumiy o'rta ta'limda tabiiy fanlarni o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish muammosini, uning mazmunini o'rganishda didaktik-metodik tadqiqotlar bir qator afzalliklarga ega. Bunday tahlil tadqiqotchiga muammo haqida aniq tasavvur va mavzuning dolzarbligini har tomonlama tushunish imkonini beradi. Muammoning hali yetarlicha o'rganilmagan tomonlarini qayd etib, tadqiqot yo'nalishini belgilab olishimiz va kelajakdagi natijalarni ma'lum darajada aniqlik bilan ko'rishimiz hamda o'rganilayotgan ob'ektni takomillashtirish yo'llarini belgilashimiz mumkin. Biz fanda biror muammoni o'rganishga kirishar ekanmiz, uning tuzilishi, inson faoliyati uchun ahamiyati, ilmiy tadqiqotdagi o'rni, dolzarbligi, muammoni o'rganish usullari, vositalari, tamoyillari, bir so'z bilan aytganda, mohiyati haqida yetarli ma'lumotga ega emasmiz. muammo. Muammoning ongida obrazini shakllantirish zarurati uning mohiyatini alohida o'rganishni, mohiyati va mazmunini tahlil qilishni taqozo etadi.

1. Ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish muammosi tashkiliy tizim bo'lib, bir qator o'ziga xos xususiyatlarga ega: birinchi navbatda, ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish didaktika va maxsus metodologiya sohasidagi tadqiqotlar bilan uzviy bog'liqdir. Kompyuter ta'limi tashkiliy tizim sifatida

tadqiqotchining axborot texnologiyalaridan foydalanishdagi irodasi, malakasi, bilimi va tajribasiga bog'liq. Masalan, informatika fanida axborot texnologiyalaridan foydalanish mantig'i o'quv materiallari tizimi bo'lib, har bir fanning elementlari ajratiladi, talabalarga o'qitishning real imkoniyatlari o'rganiladi. Shu asosda pedagogik dasturiy ta'minotni yaratish xususiyatlari, shuningdek, o'quvchilar faoliyatini tashkil etish, boshqarish va nazorat qilish tamoyillari, usullari, vositalari, mezonlari aniqlanadi. Ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish haqida fikr yuritganda, ikkita ma'noni ajratib ko'rsatish kerak:

2. Ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish. Ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish pedagogik dasturiy ta'minotni loyihalash va ishlab chiqish, kompyuterning o'zini o'qitishni amalga oshirishga tayyorlash kabi elementlardan iborat bo'lib, ularning har biri o'z vazifalari va vositalariga ega.

3. Ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish jarayoni. Shu ma'noda ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanishni mehnat bilan solishtirish mumkin. Ta'limda, shuningdek, mehnat jarayonlarida axborot texnologiyalaridan foydalanish maqsadli mehnat, mehnat vositalari va mehnat ob'ektidan iborat.

Ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish "inson-kompyuter" tizimini hayotning barcha jabhalariga jadal joriy etish shakllaridan biridir. Bunday tizimlar nazariyasiga ko'ra, inson faoliyati etakchi komponent bo'lib, kompyuter esa uni samarali amalga oshirish vositasi sifatida qaraladi. Inson faoliyatining ko'plab turlari va shakllari mavjud bo'lib, ularning genetik asosini mehnat tashkil etadi. Uning tarixiy rivojlanishi o'yinlar, o'rganish va ilmiy tadqiqotlar kabi boshqa faoliyatlarni keltirib chiqardi. O'quvchilarning o'quv faoliyatini kompyuterlar yordamida tashkil etish ularning samaraliroq bo'lishiga imkon beradi. Shuningdek, ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish uzluksiz ta'lim tizimining asosi, shuningdek, jamiyatni axborotlashtirishdir.

Adabiyotlar ro'yhati

1. Karimov, A. A. Qo'shimcha ta'lim uchun yangi avlod darsliklarini yaratish konsepsiyasi [Matn]. // A. A. Karimov, E. Z. Imomov va boshqalar - T.: Shark, 2002.
2. Arabbayev.A.X. Pedagogik jarayonlarni amalga oshirishda axborot-kommunikatsion texnologiyalarining ahamiyati.
<http://newjournal.org/index.php/01/issue/view/122>
3. A.A.Xusnidinovich. Boshlang'ich ta'limda savod o'rgatishda axborot texnologiyalardan samarali foydalanish.
<http://sciencebox.uz/index.php/jars/issue/view/52>
4. Arabbayev A. X. Mavjud kompyuter tarmog'i asosida intranet yaratish.

SCIENTIFIC PROGRESS VOLUME 3 | ISSUE 5 | 2022 ISSN: 2181-1601